

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 2To/29/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1516010487
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 07. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Magdaléna Blažová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2019:1516010487.2

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Magdalény Blažovej a sudcov JUDr. Zuzany Molnárovej a JUDr. Michala Valenta, v trestnej veci obžalovaného I. W., pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. o odvolaní prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava V a obžalovaného I. W. proti rozsudku samosudcu Okresného súdu Bratislava V z 13.02.2018 sp. zn. 3T/60/2016, na verejnom zasadnutí konanom 04. júla 2019, takto

rozhodol:

Podľa § 319 Tr. por. sa odvolania prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava V a obžalovaného I. W., nar. XX.XX.XXXX v J., z a m i e t a j ú .

odôvodnenie:

Okresný súd rozsudkom samosudcu z 13.02.2018 sp. zn. 3T/60/2016 obžalovaného I. W. uznal za vinného z prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

dňa 15.06.2016 v čase asi o 23.30 hod. v J. na T. ulici za predajňou V. chytil rukou poškodenú P. J. za hrdlo, ktoré jej stlačil takou silou, že sa začala pridúšať a súčasne žiadal vráti naspäť 20,- €, ktoré jej predtým zaplatil za poskytnutie sexuálnej služby, ktorú mu poskytovala P. J. v jeho motorovom vozidle zn. Škoda V., ev.č. BB XXXDZ, pričom mu pošk. P. J. peniaze vrátila.

Svojím konaním spôsobil P. J., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom J.-G. zranenia spočívajúce v začervenaní krku a hematóme humeru vpravo dorsálne, ktoré si nevyžiadali práceneschopnosť ani liečenie a škodu vo výške 20,- €.

Za uvedený prečin mu okresný súd uložil podľa § 364 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 3 mesiace.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a/, § 50 ods. 1 Tr. zák. súd obžalovanému výkon trestu podmienenečne odložil a určil mu skúšobnú dobu 1 roka.

Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. súd zaviazal obžalovaného na náhradu škody poškodenej E. zdravotnej poisťovni, a.s., J. vo výške 36,22 Eur.

Proti rozsudku okresného súdu podali riadne a včas odvolania prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava V a obžalovaný.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Bratislava V v písomných dôvodoch odvolania, ktoré bolo doručené Okresnému súdu Bratislava V 22.08.2018 uviedol, že sa nestotožňuje so zmenou právnej kvalifikácie žalovaného skutku na prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák., nakoľko takáto právna kvalifikácia nemá oporu skutku a najmä nie vo vykonaných dôkazoch. Za mylné považuje i tvrdenie samosudcu, že bol k takejto právnej kvalifikácii zaviazaný právnym názorom odvolacieho súdu v

rozhodnutí sp. zn. 1To/100/2017 zo dňa 27.09.2017. Odvolací súd v uvedenom rozhodnutí uviedol dve pre ďalšie rozhodnutie podstatné skutočnosti a to, že trestnoprávne relevantným konaním a následkom je pritom len tá časť skutkovej vety obžaloby, ktorá vychádza z výpovede poškodenej a ktorá pozostáva z toho, že obžalovaný v snahe vrátenia finančnej sumy 20,- € po tom, čo poškodená nedokončila dohodnutú službu, ju mal chytiť pod krk a žiadal vrátiť poskytnuté finančné prostriedky. Či sa skutok stal alebo nestal, má význam len zistenie, či táto časť skutkových okolností dokazovaním bola nepochybne preukázaná. Druhou podstatnou skutočnosťou, ktorú odvolací súd uviedol bolo to, že bude potrebné dôsledne vyhodnotiť aj otázku, či sa obžalovaný dopustil zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. , na naplnenie ktorého zákonných znakov sa vyžaduje použitie násillia v úmysle zmocniť sa cudzej veci. Úlohou súdu prvého stupňa bude skúmať či nedošlo k skutkovému omylu, keďže obžalovaný mal nesprávnu predstavu o okolnostiach patriacich k trestnému činu, t.j. o skutočnostiach podmieňujúcich jeho trestnú zodpovednosť. Obžalovaný sa totiž mylne domnieval, že peniaze mu patria a tieto oprávnené žiadal vrátiť. Prokurátor zastáva názor, že obe tieto skutočnosti boli po vrátení veci na nové prejednanie a rozhodnutie na hlavnom pojednávaní pred okresným súdom dostatočne preverené a zadokumentované a to i výsluchom obžalovaného samosudcom dňa 13.02.2018, kedy bolo dostatočne preukázané, že obžalovaný chytil poškodenú pod krk s úmyslom, aby mu vrátila peniaze. Súčasne bolo dostatočne zadokumentované, že obžalovaný, ako človek, ktorý bol prijatý na štúdium na vysokej škole, vie dostatočne rozoznať ako sa v civilizovanom spoločnosti reklamujú vadne vykonané služby. Zastáva názor, že úmysel obžalovaného použiť proti inému násillie v úmysle sa zmocniť sa cudzej veci a jeho nekonanie v skutkovom omyle boli na hlavnom pojednávaní dostatočne preukázané. Vysoká spoločenská nebezpečnosť takéhoto konania obžalovaného a to ešte vo vzťahu k žene je zjavná. V ostatných podrobnostiach a to i vo vzťahu k výpovedi poškodenej a k meniacim sa výpovediam obžalovaného, považoval za potrebné poukázať na odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorý sa tomuto náležite venoval. Práve poškodená v priebehu celého konania zotrvala na v podstate totožnej obžalovaného usvedčujúcej výpovedi a minimálne rozdiely boli spôsobené plynutím času. Bol to práve obžalovaný, ktorý menil výpovede a svoje verzie v logickej snahe vyhnúť sa trestnej zodpovednosti za svoje konanie. Navrhol preto, aby krajský súd v Bratislave s poukazom na ustanovenie § 321 ods. 1 písm. d/ Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok a v zmysle § 322 ods. 1 Tr. por. vrátil vec súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Obžalovaný v písomných dôvodoch odvolania odôvodneného prostredníctvom svojho obhajcu uviedol, že:

Podľa § 10 ods. 2 TZ „Nejde o prečin, ak vzhľadom na spôsob vykonania činu a jeho následky, okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatel'a je jeho závažnosť nepatrná.“

Z dikcie citovaného ustanovenia, ako i právnej teórie možno abstrahovať, že zákonodarca v rekonštruovanom trestnom zákone (trestný zákon platný a účinný od 1.1.2006) síce upustil od rýdzo materiálneho chápania trestného činu (posun k formálnemu chápaniu trestného činu), avšak súčasne ostalo v čiastočnej miere zachované aj materiálne hľadisko. Potrebu a zmysel materiálneho nazerania na spáchaný skutok azda najlepšie vystihol E., ktorý odmieta rýdzo formálny postup s nasledovným odôvodnením: „Prílišné zdôrazňovanie ten formálnej stránky protiprávnosti, by viedlo iba k strohému formalizmu, pretože len pomocou materiálnej kategórie protiprávnosti je možné v praxi vyriešiť niektoré prípady, ktoré by neboli riešiteľné ien v rámci čisto formálnej protiprávnosti. Formálnym spôsobom poznávania nemôžeme nikdy pochopiť zmysel právnej normy“ (In: E.. P. 2010. Subsidiarita trestní represe ve vztahu k jednotlivým skutkovým podstatám trestných činu v trestním zákonníku; Trestnéprávní revue. roč. 9, č. 5, 2010, str. 133-141). Práve v predmetnom ustanovení (§ 10 ods. 2 TZ) normuje zákonodarca pre súdy imperatív v každom jednotlivom prípade individuálne zohľadniť spôsob spáchania činu a jeho následok, okolnosti, za ktorých bol spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatel'a, a v konečnom dôsledku tak posúdiť či vyššie naznačený komplex zákonných kritérií dosahuje takú mieru závažnosti, aby konanie páchatel'a zakladalo jeho trestnú zodpovednosť.

Obžalovaný naďalej zastáva názor, že primárne s ohľadom na zásadu subsidiarity trestnej represie, a tiež cez prizmu materiálneho korektívu je v predmetnej trestnej veci plne legitímne jeho oslobodenie spod obžaloby. V tomto kontexte zdôrazňujeme, že súd prvej inštancie sa v napadnutom rozsudku nedostatočne vysporiadal s námietkami obhajcu obžalovaného ohľadom nepatrnej závažnosti jeho činu, čo v konečnom dôsledku má viesť k absencii jeho trestnej zodpovednosti. Pre úplnosť dodávame, že prvoinštančný súd sa obmedzil len na konštatovanie údajne „hrubého násillia“, ktorého sa mal dopustiť

obžalovaný voči P. J. (ďalej len „poškodená“), pričom nereflektoval parciálne aspekty materiálneho korektívu vymedzené v § 10 ods. 2 TZ (hoci bol na to vzhľadom na právnu kvalifikáciu skutku ex lege povinný). Na podporu našej argumentácie poukazujeme na uznesenie Vyššieho vojenského súdu v Trenčíne zo dňa 3.3.2008, sp. zn. 4To/272008, R 23/2008, v ktorom bol artikulovaný nasledovný záver: Ju sa súd prvého stupňa pri svojom rozhodovaní správne neobmedzil len na zistenie, či boli naplnené znaky predmetného prečinu, resp. jeho pokusu, ale súčasne sa zaoberal aj jeho závažnosťou tak, ako mu to ukladá ustanovenie § 10 ods. 2 Trestného zákona. Zaoberanie sa materiálno-kolektívom v podobe závažností je totiž u prečinov obligatórne, pretože nejde o prečin (o to viac nejde o pokus prečinu), ak je jeho závažnosť nepatrná.“

K jednotlivým kritériám posudzujúcim mieru závažnosti prečinu obžalovaný uviedol, že chcel, aby mu poškodená poskytla v jeho motorovom vozidle sexuálnu službu, za ktorú bol ochotný zaplatiť. Uvedené nepochybne potvrdzuje fakt, že obžalovaný poškodenú zaplatil za poskytnutie sexuálnej služby ešte pred jej samotným vykonaním. Po krátkej chvíli orálneho uspokojovania poškodená zo subjektívnych dôvodov iniciovala ukončenie poskytovania sexuálnej služby. Konkrétne po tom, ako si začala z obžalovaného robiť srandu (že prišli za ňou kamaráti na okoloidúcom aute), sťažovať sa (že ju tlačí rukou bližšie k penisu), urážať ho („že mu smrdí úd“) a vyhrážať sa mu, že „ho preto nedorobí“, obžalovaný ju opakovane požiadal, aby mu vrátila peniaze a ukončili toto stretnutie. Na to poškodená viackrát odpovedala, že peniaze mu nevráti. Poškodený ju preto požiadal, aby opustila motorové vozidlo, čo ona urobila. Obžalovaný priznáva, že potom vyšiel za poškodenou von, pretože dúfal že ju ešte presvedčí, aby mu aspoň 10,- EUR vrátila. Keď ju teda obžalovaný opätovne vyzval na vrátenie peňazí, poškodená začala kričať na nejakého C., Obžalovaný sa zľakol, nevedel, čo má robiť a priznáva, že ju v panike a v snahe o utíšenie chytil pod krk. Poškodená mu na to vrátila peniaze, pričom mu ešte povedala, či sa nehanbí škrtiť tehotnú. Z jej výpovedí z prípravného konania a konania pred súdom následne vyplynulo, že tehotná nebola, a že to povedala iba zo srandy, Považujeme za zarážajúce, že poškodená po takomto incidente ešte mala chuť vtipkovať a ďalej si robiť z obžalovaného „srandu“. Identifikované konanie navyše svedčí o tom, že táto skúsenosť nemala na poškodenú negatívny dopad (čo verifikuje tiež fakt, že povolanie prostitútky vykonáva naďalej).

Vo vzťahu k okolnostiam, za ktorých došlo ku spáchaniu skutku podotkol, že tento sa odohral v noci, na opustenom parkovisku. Pre úplnosť dotvorenia situácie upriamil pozornosť na okoloidúce auto, na margo ktorého reagovala poškodená so smiechom a s dodatkom, že asi prišli za ňou jej „chlapci“. Obžalovaný sa zľakol, keďže sa domnieval, že sú to pasáci, ktorí prišli na poškodenú dohliadať. Vzhľadom na uvedené dostal strach a konal iracionálne v dôsledku ospravedlniteľného silného citového rozrušenia.

Osobitne podotkol, že jeho pohnútkou nebolo ublížiť poškodenú, o čom svedčí skutočnosť, že nedošlo k spôsobeniu trestnoprávne relevantného následku v podobe ublíženia na zdraví poškodenú (nebola obmedzená v obvyklom spôsobe života, a tiež neutrpela zranenie vyžadujúce si práceneschopnosť). Súčasne dodal, že ak by mal v úmysle ublížiť poškodenú, urobil by tak v súkromí svojho motorového vozidla, ktoré mohol navyše zamknúť. Naopak umožnil poškodenú jeho auto bez akejkoľvek známky násillia alebo agresie opustiť.

Z konštantnej judikatúry vyplýva, že pri posudzovaní činov výtržnickej povahy je nevyhnutné zvážiť intenzitu a priebeh útoku, posúdiť okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, zistiť pohnútku činu, zhodnotiť následky a v neposlednom rade zhodnotiť osobu páchatel'a (totožné: rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR zo dňa 21.7.1975, sp. zn. 11Tz/31/75, R 4/1976). S ohľadom na súdnu praxou nastolené kritériá, ako i vyššie prezentované okolnosti predmetnej trestnej veci zastávame názor, že konanie obžalovaného nedosahuje stupeň vyššej ako nepatrnej závažnosti. Z toho dôvodu opätovne žiadal, aby bol oslobodený spod podanej obžaloby, nakoľko aplikácia materiálneho korektívu vylučuje jeho trestnú zodpovednosť. Na podporu svojej argumentácie poukázal na rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 28.9.2015, sp. zn. 8To/72/2Q15, ktorým odvolací súd v analogickej veci oslobodil obžalovaného z prečinu výtržníctva spod obžaloby z dôvodu, že skutok nie je trestným činom. Po dôslednom vyhodnotení kritérií vymedzených v § 10 ods. 2 TZ dospel súd k záveru, že vzhľadom na nepatrnú závažnosť činu nejde o prečin. Pre úplnosť podotkol, že v prezentovanej veci sa navyše jednalo o útok na verejného činiteľa, čo ešte viac odôvodňuje aplikáciu materiálneho korektívu v jeho prípade, vzhľadom na správanie a povolanie poškodenú, okolnosti za ktorých k spáchaniu skutku došlo, a tiež pohnútku obžalovaného.

Dôk. pr.: - uznesenie Vyššieho vojenského súdu v Trenčíne zo dňa 3.3.2008, sp. zn. 4To/2/2008,

R 23/2008

- rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR zo dňa 21.1.1975, sp. zn. 11Tz/31/75, R 4/1976
- rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 28.9.2015, sp. zn. 8To/72/2015

V prípade, ak sa odvolací súd nestotožní s jeho argumentáciou ohľadom nepatrnej závažnosti činu, žiadal napadnutý rozsudok Okresného súdu Bratislava V podľa § 320 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z.z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „TP“) zrušiť a trestné stíhanie podmienene zastaviť. K možnosti aplikácie podmieneneho zastavenia trestného stíhania akcentuje, že v danej trestnej veci sú splnené všetky zákonné atribúty svedčiace v jeho prospech. Počas konania vyhlásil, že spáchal skutok, za ktorý je stíhaný (čo však nemožno považovať za priznanie k skutkovým zisteniam trestného činu a k zavineniu v trestnoprávnom zmysle). Zároveň dodal, že nahradil škodu poškodenej E. zdravotnej poisťovni, a.s. vo výške 36,22 € tak, ako mu to bolo uložené rozsudkom Okresného súdu Bratislava V. Osobitne poukazujeme na § 216 ods. 1 písm. c) TP, ktorého splnenie verifikuje aj doterajší spôsob života obžalovaného ako pracujúceho človeka, ktorý nikdy nemal problémy so zákonom čo spoľahlivo garantuje jeho ďalší pozitívny vývoj a napravenie sa aj bez odsúdenia a uloženia trestu, a súčasne poskytuje dostatočnú záruku, že pro fućuro povedie riadny život tak, ako ho viedol pred dopravnou nehodou. V tejto súvislosti zdôraznil, že pred spáchaním skutku, ktorý sa mu kladie za vinu, viedol slušný a usporiadaný život. Svoje konanie patrične oľutoval a už samotné prejednanie skutku považuje za dostatočné morálne zlyhanie a odsúdenie jeho osoby spoločnosťou.

Zároveň podotkol, že ukončenie trestného konania prostredníctvom podmieneneho zastavenia je v obdobných veciach bežnou praxou orgánov činných j/trestnom konaní. Na podporu svojej argumentácie poukázal na uznesenie Krajského súdu v Českých Budejoviciach zo dňa 14.5.2015, sp. zn. 14To/79/2015, ktorým odvolací súd v obdobnej veci (navyš s neporovnateľne závažnejším ublížením na zdraví) zrušil rozsudok súdu prvého stupňa z dôvodu, že v odvolacom konaní boli splnené predpoklady na podmienene zastavenie trestného stíhania, po tom čo obžalovaný nahradil poškodenému škodu na zdraví titulom bolestného, a tiež mu poskytol odškodnenie titulom nemajetkovej ujmy za to, že fyzickým napadnutím bola zasiahnutá jeho integrita a dôstojnosť.

Dôvodnosť a účelnosť aplikácie podmieneneho zastavenia trestného stíhania v predmetnej veci platí o to viac, že trest uložený obžalovanému napadnutým rozsudkom by sa v danom prípade vzhľadom na osobu poškodenej a vyššie prezentované okolnosti skutku javil neprimerane prísny a odporoval by zásade subsidiarity trestnej represie (princíp ultima ratio). V tomto kontexte upriamil pozornosť najmä na skutočnosť, že prvoinštančný súd sa v napadnutom rozsudku snaží vykresliť poškodenú ako obeť vykonávajúcu rizikové „povolanie“ so zvláštnym druhom požívajúcej ochrany. Vice versa však vôbec nezohľadnil skutočnosť, že poškodená môže takýto postup používať vo vzťahu ku každému svojmu zákazníkovi s cieľom od nich vylákať peniaze bez vykonania sľúbenej služby, a takýmto účelovým, až podvodným konaním sa dostať k ľahkému zárobku. K (ne)vierohodnosti poškodenej v tomto smere poukázal na obdobné súdne konanie vedené na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 4To/34/2014, kde mala byť obeťou poškodená, pričom odvolací súd obžalovaného v zmysle zásady in dubio pro reo oslobodil spod obžaloby, S ohľadom na uvedené možno dôvodne prezumovať, že poškodená opakovane využíva danú taktiku v bežnej praxi a počet obetí podvodného konania môže stúpať. Nedá mu dodať, že poškodená sa správala na pojednávaní hrubo, arogantne, drzo a maximálne neúčtivo, čo len dokresľuje charakter jej osobností. V kontexte načrtnutých okolností, považuje za zarážajúce, že odôvodnenie napadnutého rozsudku navodzuje dojem favorizácie tvrdení poškodenej - prostitútky, ktorú navyše podľa jej vyjadrení sprevádzajú „pasáci“ dohliadajúci na celý priebeh poskytovaných služieb a trestá muža, ktorý žije usporiadaným životom bežného občana. Je presvedčený, že účel trestu - ochranu spoločností a nápravu páchatela sa podarí zabezpečiť aj prostriedkami mimo trestnoprávnej represie. Na druhej strane zdôraznil, že spoločnosť by sa mala zamerať na potlačenie fenoménu prostitúcie a s ňou často súvisiaceho kupliarstva, ktoré je trestným zákonom explicitne reprobované a sankcionované a nefavorizovať ho pred ojedinelým prehreškom v inak riadnom a poctivom živote občana rešpektujúceho právne normy.

Dôk. pr.: - potvrdenie o úhrade škody Všeobecne] zdravotnej poisťovni, a. s.
- uznesenie Krajského súdu v Českých Budejoviciach zo dňa 14.5.2015, sp. zn. 14To/79/2015

S prihladením na prezentovanú argumentáciu navrhol, aby Krajský súd v Bratislave v súlade s § 322 ods. 3 TP meritórne rozhodol oslobodzujúcim rozsudkom. Alternatívne napadnutý rozsudok v zmysle § 320 ods. 1 písm. b) TP zrušil a trestné stíhanie podmienene zastavil.

K odvolaniu prokurátora sa vyjadril obžalovaný písomným podaním doručením Krajskému súdu v Bratislave dňa 02.07.2019 a uviedol v ňom, že

Právo obvineného odoprieť výpoveď možno abstrahovať tak zo samotnej textácie relevantných právnych dokumentov, ako aj z rozhodovacej činnosti ESLP.

Na podporu našej argumentácie odkazujeme na nasledovné pramene práva.

a) Podľa čl. 47 ods. 1 Ústavy SR „Každý má právo odoprieť výpoveď, ak by ňou spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania sebe alebo blízkej osobe.“

b) Podľa článku 37 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd „Každý má právo odoprieť výpoveď, ak by ňou spôsobil nebezpečenstvo trestného stíhania sebe alebo blízkej osobe.“

c) Podľa čl. 6 ods. 1 a ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) „Každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by vzhľadom na osobitné okolnosti mohla byť verejnosť konania na ujmu záujmom spravodlivosti. Každý, kto je obvinený z trestného činu, považuje sa za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

d) Podľa čl. 14 ods. 3 písm. g) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach „Každý, kto je obvinený z trestného činu, má právo ne byť nútený svedčiť proti sebe alebo priznať vinu.“

e) V judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) bola zásada „nemo tenetur seipsum accusare“ opakovane pertraktovaná, pričom ESLP vo viacerých rozhodnutiach judikoval, že nerešpektovanie tohto pravidla (zákazu inkriminácie vlastnej osoby) môže porušiť právo na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 Dohovoru (k tomu porovnaj Funke proti Francúzsku zo dňa 25. februára 1993, č. 10828/84, John Murray proti Spojenému kráľovstvu z 08. februára 1996, číslo sťažnosti 18731/91, Saunders proti Spojenému kráľovstvu z 17. decembra 1996, číslo sťažnosti 19187/91, ako aj rozhodnutie ESLP vo veci Serves proti Francúzsku zo dňa 20. októbra 1997).

Vysvetlenie chápania princípu nemo tenetur seipsum accusare Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej len ESLP) môžeme nájsť napríklad v rozsudku Veľkej komory ESLP vo veci Jalloh proti Nemecku z 11. júla 2006, číslo sťažnosti 54810/00, odsek 100: „Pokiaľ ide o použitie dôkazov získaných porušením práva obvineného nevypovedať alebo porušením výsady nebyť donucovaný k sebaobvineniu, súd poznamenáva, že ide o medzinárodne uznávané štandardy, ktoré tvoria jadro pojmu spravodlivý proces podľa článku 6 (Dohovoru - pozn. autora). Ich ración spočíva okrem iného v ochrane obvineného proti nezákonnému donucovaniu k výpovedi príslušnými orgánmi, čo prispieva k predchádzaniu nesprávnemu výkonu spravodlivosti a napĺňaniu cieľov článku 6. Právo neobviňovať sám seba predpokladá, že obžaloba v trestnej veci sa bude snažiť preukázať vinu obvineného bez uchýlenia sa k dôkazom získaným donucovaním alebo nátlakom bez ohľadu na vôľu obvineného.“

Zároveň možno konštatovať, že princíp nemo tenetur seipsum accusare je všeobecným princípom v rámci trestného konania, ktorý je uznávaný ako súčasť práva obvineného na spravodlivý proces. Dôkazy, ktoré by boli získané nezákonným donucovaním k sebaobvineniu zo strany štátnych orgánov sú neprípustné a nemôžu slúžiť ako základ pre uznanie viny obvineného (m.m. rozhodnutie NS ČR zo dňa 29.10.1968, sp. zn. 5 Tz/71/68. Rt 25/1969; rozhodnutie NS ČR zo dňa 11.4.1974, sp. zn. 3 To/2/74, R 53/1974).

Záverom pre úplnosť dodal, že obvinený nesmie byť k doznaniu donucovaný žiadnym spôsobom, teda ani neustálym opakovaním jeho výsluchu (In: Čentěš J. a kol.: Trestný poriadok - Veľký komentár, 2. Aktualizované vydanie. Bratislava: EUROKÓDEX s.r.o., 2015; totožné: R 38/1968 - I; obdobne tiež: R 25/1990-11).

Na verejnom zasadnutí Krajského súdu v Bratislave prokurátor Krajskej prokuratúry v Bratislave navrhol zrušiť napadnutý rozsudok a vec vrátiť súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie z dôvodov uvedených v odvolaní prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava V.

Obhajca obžalovaného na verejnom zasadnutí Krajského súdu v Bratislave sa pridržiaval písomne vypracovaného odvolania a nad jeho rámec uviedol, že obžalovaný ľutuje toho čo sa stalo, bolo to pre neho veľkým ponaučením, pričom dodal, že obžalovaný škodu uhradil a uhradil by škodu aj poškodenej P. J., keby táto škodu žiadala.

Obžalovaný sa na verejnom zasadnutí pridržiaval prednesu svojho obhajcu.

Krajský súd, ako súd odvolací predtým ako začal plniť svoju preskúmvaciu povinnosť podľa § 317 Tr. por. zistil, že odvolanie prokurátora a obžalovaného bolo podané včas, v lehote ustanovenej § 309 Tr. por., odvolanie bolo podané oprávnenými osobami v súlade s ustanovením § 307 ods. 1 písm. a/ Tr. por., obsah odvolaní spĺňa náležitosti § 311 ods. 1, ods. 2 Tr. por. a nedošlo k vzdaniu sa práva na podanie odvolania, alebo k späťvzatiu podaného odvolania v zmysle § 312 Tr. por., a preto odvolací súd nepostupoval podľa § 316 Tr. por.

Podľa § 317 ods. 1 Tr. por., ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1, alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov v rozsudku, proti ktorým odvolatelia podali odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytykané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por. a zistil, že odvolania prokurátora a obžalovaného nie sú dôvodné.

V prvom rade je potrebné uviesť, že okresný súd pôvodne rozhodol odsudzujúcim rozsudkom z 13.12.2016 sp. zn. 3T/60/2016.

Z podnetu odvolania obžalovaného odvolací súd uznesením z 27.09.2017 sp.zn. 1To/100/2017 zhora citovaný rozsudok podľa § 321 ods. 1 písm. b/,písm. c/ Tr. por. zrušil v celom rozsahu a podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec vrátil súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Krajský súd v zrušujúcom uznesení konštatoval, že z obsahu spisového materiálu je zrejmé, že poškodená po vznesení obvinenia bola vypočutá v prípravnom konaní dva krát a to 16.06.2016 a 29.06.2016. Z jej výpovedi vyplýva, že obžalovaného začala uspokojovať orálne, pričom predtým sa dohodli na cene 20,- Eur. V čase začatia uspokojovania obžalovaného ju tento pravou rukou chytil za chrbát a surovo ju potlačil bližšie k penisu, na čo ho ona upozornila, aby tak nerobil, že to nemá rada, pričom pokračovala v uspokojovaní obžalovaného, čo trvalo asi dve minúty, keď okolo nich prešlo väčšie auto, ktoré chcelo zaparkovať priamo za nimi, ale následne išlo ďalej a ona na otázku obžalovaného, kto to je, mu zo srandy povedala, že asi prišli za ňou. Od tohto okamihu sa chovanie obžalovaného zmenilo, začal byť odporný, pričom ona chcela pokračovať v orálnom uspokojovaní, pričom jej odhodil ruku a stále bol čudnejší. Žiadal od nej vrátenie všetkých peňazí a neskôr požadoval aspoň 10,- Eur. Keď mu povedala, že mu nič nevráti, požiadala ju, aby vystúpila z auta, vystúpil aj on a vonku si pýtal naspäť peniaze. Keď to odmietla chytil ju za hrdlo, a ťahal ju tak, že sa začala dusiť a preto mu vrátila 20,- Eur. Jej výpovede sú rozporné, pretože vo výpovedi z 29.06.2016 vypovedala, že obžalovaný ju držal za hrtan a tento jej ťahal von, pričom jej hovoril, že ak do troch sekúnd nevypadne, tak ju zaškrtní a potom rýchlo išla preč.

Na hlavnom pojednávaní poškodená vypovedala, že v čase začatia orálneho uspokojovania obžalovaného, tento „smrdel ako kôň“ surovo jej tlačil rukou na chrbát. Oznámila mu, že uspokojovací akt nedokončí lebo smrdí, pričom začal od nej pýtať peniaze a to aspoň v sume 10,- Eur. Keď mu peniaze odmietla dať, kázal jej vypadnúť z auta, následne vystúpil aj obžalovaný, chytil ju pod krt, nepamätá si či pritom niečo hovoril a peniaze mu preto vrátila. Hovoril jej, že ak do troch minút neodíde, tak ju zabije. V dôsledku rozporov výpovedí poškodenej z prípravného konania hlavného pojednávania bola prečítaná jej výpoveď z prípravného konania a poškodená upresnila, že je pravou čo vypovedala v prípravnom konaní, je možné že kričala na priateľa a celú vec si už nepamätá.

Pokiaľ ide o výpoveď obžalovaného v prípravnom konaní je pravdou, že tento požadoval od poškodenej orálne uspokojenie za sumu 20,- Eur, ktorú jej vyplatil vopred, pričom po vystúpení z auta táto kričala

a je pravdou aj to, že ju chytil pravou rukou pod krk a povedal jej nech mu vráti peniaze. Na hlavnom pojednávaní zmenil svoju výpoveď v tom smere, že poškodenú chytil pod krkom len preto, aby prestala kričať a aby mu vrátila peniaze.

V danom prípade odvolací súd konštatoval, že výrok o vine zo spáchania trestného činu nie je možné založiť len na indíciách, či len na do určitej miery pravdepodobných skutkových záveroch alebo len na skutočnosti, že nemožno vylúčiť, že skutok spáchal obžalovaný. Výrok o vine musí byť založený na skutkovom stave, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti a ktorý nepochybne vyplýva z vykonaných dôkazov. Pokiaľ ide o vykonané dôkazy, ak má byť výrok o vine založený na výpovedi jediného svedka, musí byť takáto svedecká výpoveď presvedčivá, logická, zrozumiteľná, vierohodná a zároveň nesmie byť inými dôkazmi spochybniteľná či dokonca vyvrátená, to platí o to viac, keď v rámci dokazovania existujú v podstate len dve protichodné výpovede a to výpoveď obžalovaného a poškodenej, teda v dôkaznej situácii, ktorej okrem dvoch protichodných výpovedí nie sú k dispozícii žiadne iné svedecké výpovede resp. iné dôkazy, ktoré by mohli prispieť k zisteniu skutkového stavu veci o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti.

Z vykonaného dokazovania nepochybne vyplynulo, a to ani nebolo medzi stranami sporné, že dňa 15.06.2016 v nočných hodinách v Bratislave na T. ul. za predajňou V. bol obžalovaný na osobnom motorovom vozidle, pričom si zaplatil u poškodenej P. J. orálny sex za dohodnutú sumu 20,- Eur.

Tieto skutočnosti nepochybne vyplynuli z výpovede obžalovaného ako aj poškodenej avšak nepopisuje žiadne protiprávne konanie, t.j. nehovoria nič o trestnoprávne relevantnom konaní a trestnoprávne relevantnom následku. Vzhľadom k uvedenému tieto skutkové okolnosti nemajú žiadny vplyv na posudzovanie otázky či sa skutok stal alebo nestal. Resp. či je alebo nie je trestným činom, pretože na tieto otázky môže dať odpoveď len posudzovanie skutkových okolností, ktoré popisujú trestnoprávne relevantné konanie a následok.

Trestnoprávne relevantným konaním a následkom je pritom len tá časť skutkovej vety obžaloby, ktorá vychádza z výpovede poškodenej a ktorá pozostáva z toho, že obžalovaný v snahe vrátenia finančnej sumy 20,- Eur potom čo poškodená nedokončila dohodnutú službu ju mal chytiť pod krk a žiadal vrátiť poskytnuté finančné prostriedky. Len táto časť skutkovej vety môže napĺňa znaky skutkovej podstaty trestného činu a preto o záver o tom, či sa skutok stal alebo nestal má význam len zistenie, či táto časť skutkových okolností bola dokazovaním nepochybne ustálená (preukázaná).

Napriek tomu, že obžalovaný v prípravnom konaní priznáva, že poškodenú chytil pod krkom, preto aby mu vrátila peniaze (v aute sa dohodli, že mu vráti časť poskytnutej sumy a to čiastku 10,- Eur), pričom na hlavnom pojednávaní zmenil svoju výpoveď, z výpovede poškodenej z prípravného konania a to jej výpovede z 16.06.2016 táto okolnosť nevyplýva. Poškodená totiž vypovedala, že pred autom pýtal peniaze, ktoré mu odmietla dať a až následne na to ju chytil za hrdo. V ďalšej svojej výpovedi už vypovedá, že ju chytil za krk a vtedy pýtal peniaze. Na hlavnom pojednávaní si skutkové okolnosti už presne nepamätala a po prečítaní je výpovede z prípravného konania zotrvala na svojej výpovedi z 29.06.2016. Nevyjadrovala sa však k otázke vrátenia pomernej časti poskytnutých finančných prostriedkov v sume 10,- Eur.

V tejto súvislosti pokiaľ ide o vierohodnosť výpovede poškodenej krajský súd konštatuje, že obdobné konanie, kde má byť poškodenou P. J. sa viedlo na Okresnom súde Bratislava V pod sp.zn. 4T/31/2013, pričom v uvedenej trestnej veci rozhodoval aj Krajský súd v Bratislave pod sp.zn. 4To/34/2014. Bude preto úlohou okresného súdu pripojiť si uvedený trestný spis, tento na hlavnom pojednávaní oboznámiť, keďže zo skutkovej vety citovaného rozsudku vyplýva rovnaký spôsob konania poškodenej.

Pri hodnotení vierohodnosti svedka je súd povinný prihliadnuť vnútornej štruktúre výpovede svedka, teda či si neodporuje, v podstatných okolnostiach, o ktorých vypovedal, k logickým súvislostiam o okolnostiach, o ktorých svedok vypovedá, či výpoveď svedka je v súlade aj s ostatnými dôkazmi. Taktiež je potrebné prihliadať na existenciu vlastného záujmu svedka na výsledku trestného konania. Je úlohou súdu, aby po zvážení všetkých týchto dôkazov a okolností prípadu, postupom v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. podľa vnútorného presvedčenia rozhodol, ktorá skupina dôkazov je vierohodná a ktorá vierohodná nie je.

Krajský súd dal do pozornosti okresného súdu, že v prejednávacom prípade boli zadovážené v prípravnom konaní a na hlavom pojednávaní dve skupiny dôkazov, ktoré si navzájom odporujú. Na jednej strane je to výpoveď obžalovaného, ktorý nepopiera, že poškodenú chytil za hrdlo, ale len preto, aby prestala kričať a aby mu vrátila peniaze, keďže nedokončila službu, na ktorej sa dohodli a nedodrжала dohodu ohľadne vrátenia časti vyplatenej sumy a to 10,- Eur, keďže objednanú službu nedokončila. Na druhej strane stojí výpoveď poškodenej, ktorá si v časti chytenia za hrdlo a pýtania peňazí obžalovaným odporuje.

Prikázal okresnému súdu pripojiť a oboznámiť spis Okresného súdu Bratislava V sp.zn. 4T/31/2013, a následne zákonným spôsobom vo veci rozhodnúť. Bude potrebné dôsledne vyhodnotiť aj otázku, či obžalovaný sa dopustil zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. na naplnenie ktorého zákonných znakov sa vyžaduje použitie násilia v úmysle zmocniť sa cudzej veci. V tejto súvislosti treba súhlasíť s názorom odvolateľa, že neboli vyvrátené obhajobné námietky, že vec, ktorá je predmetom útoku (v danom prípade peniaze) musí byť pre naplnenie znakov skutkovej podstaty trestného činu lúpeže pre páchatel'a cudzou vecou. Pokiaľ obžalovaný dal poškodenej peniaze pred vykonaním služby a následne v dôsledku narážok poškodenej, nedošlo k poskytnutiu dojednanej sexuálnej služby, dôvodne predpokladal, že peniaze patria jemu. U obžalovaného treba skúmať či nedošlo k skutkovému omylu, nakoľko tento mal nesprávnu predstavu o okolnostiach patriacich k trestnému činu (skutkový omyl negatívny) tj. o skutočnostiach podmieňujúcich jeho trestnú zodpovednosť. Obžalovaný sa totiž mylne domnieval, že peniaze mu patria a tieto oprávnene žiadal vrátiť späť.

Súd prvého stupňa v intenciách uznesenia Krajského súdu v Bratislave z 27.09.2017 sp. zn. 1To/100/2017 oboznámil na hlavnom pojednávaní rozsudok Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 4T/31/2013 z 16.10.2013, následne uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4To/34/2014 z 13.05.2014, opätovne vypočul obžalovaného, ktorý zdôraznil, že poškodenú chytil za krk najmä preto, aby prestala kričať na nejakého Maťa, a preto, aby mu vrátila peniaze, o ktorých si myslel, že mu právom patria. Konal tak preto, že nevedel čo má robiť, pretože poškodená začala robiť problémy, hovorila mu, že zavolá nejakých pasákov, a preto ju utišoval a pritom jej hovoril nech mu vráti tie peniaze (20,- €). Následne rozhodol spôsobom uvedeným vo výrokovvej časti napadnutého rozsudku a konanie obžalovaného právne kvalifikoval ako prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 pís. a/ Tr. zák., na zmenu ktorej právnej kvalifikácie bol okresným súdom upozornený.

Svoje rozhodnutie okresný súd v podstate odôvodnil tým, že postupoval v intenciách zrušujúceho uznesenia Krajského súdu v Bratislave, keďže v konaní obžalovaného išlo o skutkový omyl a jednoznačne vykonaným dokazovaním sa nepodarilo preukázať jeho zavinenie vo vzťahu k zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zák. Preukázané bolo, že obžalovaný sa na mieste prístupnom verejnosti a tu súd podotkol, že sa nejedná len o možnosť prístupu verejnosti, ale najmä z výpovede samotného obžalovaného vyplýva, že sa tam mali zdržiavať podľa neho domnelí pasáci, dopustil fyzicky - chytenia a škrtenia poškodenej pod krkom kvôli tomu, aby nekričala a aby sa tak dostal k peniazom - výtržnosti, čím naplnil znaky skutkovej podstaty prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. Konštatoval, že pre naplnenie znakov skutkovej podstaty citovaného prečinu nie je rozhodujúcu sociálne postavenie poškodenej, teda možno sa ho dopustiť aj vo vzťahu k osobe poskytujúcej sexuálne služby.

Odvolací súd konštatuje, že vo veci boli produkované dve skupiny dôkazov, a to jednak výpoveď obžalovaného a výpoveď poškodenej. Napriek tomu, že obžalovaný sa v prvopočiatoch trestného konania ku skutku priznal a následne vypovedal, že je pravdou, že poškodenú chytil pod krk a to z dvoch dôvodov, a to, aby prestala kričať a jednak preto, aby mu vrátila finančnú sumu 20,- €, ktoré jej poskytol za vykonanie sexuálnej služby, ktorú táto nevykonala a to pre dve príčiny, ktorým boli jeho náhla indispozícia a neochota zo strany poškodenej pokračovať v poskytnutí vopred zaplatenej služby z dôvodu, že obžalovaný jej mal smrdieť. Je pravdou aj to, že poškodená vypovedala viackrát, pričom v podstate sa jej výpoveď zhodovala s priznávajúcou výpoveďou obžalovaného, avšak táto v časti pýtania si peňazí od obžalovaného vypovedala rozdielne, a to v tom smere, že najprv hovorila o tom, že peniaze si mal pýtať pred autom a následne ju mal chytiť za hrdlo, v ďalšej výpovedi už tvrdila, že v čase, keď ju obžalovaný chytil za hrdlo, hovoril o tom, aby mu vrátila peniaze a súčasne, aby nekričala.

Na uznanie právnej kvalifikácie zo zločinu lúpeže kladeného v obžalobe obžalovanému za vinu je potrebné poukázať na to, že na preukázanie viny obžalovaného, súhrn priamych a nepriamych dôkazov musí tvoriť logickú ničím nenarušovanú sústavu navzájom sa dopĺňujúcich dôkazov, ktorá vo svojom

celku nielen spoľahlivo preukazuje všetky okolnosti žalovaného skutku a usvedčuje z jeho spáchania obžalovaného, ale súčasne vylučuje možnosť akéhokoľvek iného záveru. Výrok o vine môže byť založený teda len na takých dôkazoch, ktoré celkom vylučujú pochybnosť, že sa stal skutok, ktorý je predmetom trestného stíhania. To platí tým skôr, keď v prejednávanom prípade existujú dve skupiny dôkazov, ktoré si navzájom odporujú a súd svoje rozhodnutie musí oprieť o vierohodnosť jednej alebo druhej skupiny dôkazov.

V danom prípade je nepochybné, že obžalovaný požiadal poškodenú o poskytnutie sexuálnej služby za odplatu 20,- €, k vykonaniu ktorej služby neprišlo, a preto obžalovaný sa mylne domnieval, že peniaze vopred poskytnuté poškodenej mu právom patria. Následne preto, keď poškodená odmietla mu vrátiť dohodnutú finančnú čiastku, ktorú mu prisľúbila v aute, že mu vráti, po vystúpení z vozidla žiadal o vrátenie uvedenej sumy, pričom, keď mu táto pred autom odmietla finančnú čiastku vrátiť, chytil ju pod krk s tým, aby nekričala a aby mu dala sľúbené peniaze.

Odvolací súd je toho názoru, že vykonaným dokazovaním sa nepodarilo preukázať úmysel obžalovaného spáchať zločin lúpeže, a preto právnu kvalifikáciu uznanú prvostupňovým súdom ako prečin výtržníctva možno považovať za správnu.

Pokiaľ ide o odvolacie námietky prokurátora, s týmito sa krajský súd nestotožňuje, keďže tieto predstavujú len inú hladinu hodnotenia dôkazov, čo je pre obžalobu pochopiteľné. Také hodnotenie dôkazov však krajský súd neakceptuje bez hodnotenia v celkovom kontexte.

Rovnako sa odvolací súd nestotožňuje ani s námietkami obžalovaného s tým, že boli splnené zákonné podmienky pre podmienené zastavenie trestného stíhania. Podmienené zastavenie trestného stíhania je upravené v ustanovení § 216 Tr. por., kde sú presne zákonom stanovené podmienky pre možnosť takéhoto postupu, ktoré však zo strany obžalovaného naplnené neboli.

Vzhľadom na vyjadrené úvahy krajský súd rozhodol na základe odvolania prokurátora Okresnej prokuratúry Bratislava V a obžalovaného spôsobom vyplývajúcim z výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.